The legal and institutional foundations of the activities of a Special Court in Kosovo (the name also used to denote the Kosovo Specialist Chambers and Specialist Prosecutor's Office) in the science of international law, in our opinion, has not sufficiently studied.

We believe that this is due both to the fact that this Court, as new type of international criminal justice, was created recently, as well as to the insignificant and contradictory practice of its judicial activity.

Considering the foregoing, the aim of the article is to study the legal and institutional foundations and activities of a Special Court to investigate war and other international crimes that were committed on the territory of Kosovo and which occupies a special place in the international criminal justice system, given the specific features of its creation and activities, the formations of its international and national components.

The scientific novelty of the research results is that a comprehensive study of the legal and institutional foundations of the creation and activities of the Court, in Ukraine is being done for the first time.

As the same time, during the scientific study, it was taken into account that this Court was created with the active participation of the United Nations, the Council of Europe, the European Union and also individual countries, as well as Kosovo in ordered to prosecute for the commission of international crimes during the armed conflict in the territory of the former Yugoslavia, the «winners» – the former leaders of the Kosovo Liberation Army (UÇK), who were never prosecuted for their commissions of international crimes during the activities of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY).

Key words: international criminal court, international crimes, specialized international court, legal foundations, institutional foundations.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.86

УДК 341.942

Е.М. ГРАМАЦЬКИЙ

*Ернест Мірчевич Грамацький, кандидат юридичних наук, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

ORCID: 0000-0003-1260-2888

РЕКОДИФІКАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО: ДО ПИТАННЯ ПРИНЦИПІВ

Постановка проблеми. Євроінтеграційні процеси, які відбуваються в Україні протягом останніх років, безумовно, є першочерговою причиною для реформування та оновлення вітчизняного законодавства. Не є винятком і приватне право. Процес рекодифікації цивільного законодавства, запроваджений урядом, спрямований на усунення окремих логічних недоліків та протиріч національного цивільного законодавства і узгодження окремих його аспектів із законодавством Європейського Союзу.

Слід зауважити, що оновлення національного законодавства та приведення його у відповідність до європейських стандартів є однією з ключових вимог Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27 червня 2014 р., значення якої для зближення України з Європейським Союзом, процесів демократизації та лібералізації усіх сфер життя важко перебільшити. У зв'язку з цим на сьогодні система приватного права України перебуває на стадії докорінних змін.

Реформи спрямовані на вдосконалення механізму правового регулювання суспільних відносин, підвищення якості законодавства, укорінення принципу верховенства права та правової визначеності як його визначального елементу. Саме усунення істотних та принципових недоліків механізму правового регулювання є безпосередньою метою реформування цивільного законодавства, що відбувається сьогодні. Водночас, на нашу думку, неможливо вести мову про рекодифікацію цивільного законодавства, не звертаючи увагу на ті нагальні проблеми міжнародного приватного права та законодавства, вирішення яких є вкрай важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що окремі проблеми законодавства про міжнародне приватне аналізували такі видатні вчені, як Л.А. Лунц, В.В. Луць, В.І. Кисіль, А.С. Довгерт, Р.А. Майданик, М.М. Богуславський, В.В. Балдинюк, І.В. Мироненко, С.Г. Кузьменко, Дж. Вестлейк, М. Вольф, А. Батіфоль, П. Лагард, Дж. Сторі та інші науковці. Однак, на жаль, на сьогодні доктрина міжнародного приватного права не дає однозначного бачення значення рекодифікації цивільного законодавства для міжнародного приватного права.

Варто зауважити, що деякі питання, пов'язані з рекодифікацією цивільного законодавства та її значенням для міжнародного приватного права, не були предметом наукових досліджень. Дотримуємося позиції, що надзвичайно важливим аспектом для аналізу, на нашу думку, є закріплення системи принципів міжнародного приватного права у законодавстві України про міжнародне приватне право.

Отже, **метою** цієї статті є висвітлення та аналіз перспективи закріплення системи принципів міжнародного приватного права у законодавстві України у процесі проведення рекодифікації цивільного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Основною причиною рекодифікації цивільного законодавства є необхідність підвищення правової визначеності як складової принципу верховенства права. Саме правова визначе-

ність є тим фактором, за допомогою якого може бути констатована відповідність (або невідповідність) законодавства потребам суспільного життя, його можливість (або неможливість) сприяти задоволенню потреб суб'єктів права у відповідних благах.

Так, А.С. Довгерт зазначає, що рекодифікація цивільного законодавства має сприяти подальшій трансформації суспільства та розвитку ринкової економічної системи. Вчений підкреслює важливість уніфікації та гармонізації приватноправового регулювання у різних сферах правовідносин, що мало місце в останні роки у більшості європейських країн. Ведучи мову про реформу приватного права, наслідком рекодифікації цивільного законодавства А.С. Довгерт вбачає європеїзацію Цивільного кодексу України, підкреслюючи вектор зближення української системи приватного права з *jus commune Europe*¹.

На думку Є.О. Харитонова та О.І. Харитонової, основною метою рекодифікації цивільного законодавства є не просто внесення окремих змін до Цивільного кодексу України, а поступовий перехід від нормативістського типу праворозуміння до європейського концепту права. Такий підхід пояснюється насамперед соціальною цінністю права та значенням, яке воно відіграє у житті людини та суспільства. Разом із тим слід зауважити, що правова система є конкретним проявом рівня розвитку держави та суспільства на певному етапі, елементом свідомості та ментальності².

Так, відповідно до Положення про робочу групу щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 650 від 17 липня 2019 р., основними завданнями робочої групи є проведення комплексного аналізу існуючого цивільного законодавства України та визначення сфер приватноправових відносин, які потребують приведення у відповідність із світовими тенденціями розвитку приватного права, вивчення досвіду європейських країн щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України, підготовку пропозицій щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України. Задля виконання покладених на неї завдань робоча група проводить аналіз стану справ у сфері приватноправового регулювання, здійснює пошук найоптимальніших правових норм, а саме європейських та універсальних міжнародних документів для врегулювання необхідних сфер приватноправових відносин в Україні, бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до її компетенції, подає Кабінетові Міністрів України розроблені за результатами своєї роботи пропозиції (п. п. 3, 4 Положення)³.

Водночас слід сказати, що закладена у ЦК України 2003 р. концепція, згідно з якою основою цивільно-правового регулювання є юридична рівність, майнова та організаційна автономія учасників цивільних правовідносин, вільне волевиявлення та самостійність майнової відповідальності, свобода договору та її пріоритет порівняно з нормативним регулюванням відносин, довела свою ефективність, у зв'язку з чим не підлягає змінам.

Дотримуємося підходу, що вищенаведені загальні засади цивільно-правового регулювання поширюються на усю сферу приватного права України, у тому числі й на міжнародне приватне право. Отже, вважаємо, що рекодифікація цивільного законодавства має безпосереднє значення для розвитку міжнародного приватного права.

Враховуючи, що відповідно до ч. 2 ст. 4 Цивільного кодексу України основним актом цивільного законодавства України є Цивільний кодекс України, будь-які зміни до нього, що матимуть місце у процесі рекодифікації, прямо чи опосередковано вплинуть і на законодавство про міжнародне приватне право. Разом із тим процес рекодифікації цивільного законодавства може бути використаний і для вдосконалення законодавства про міжнародне приватне право.

Дотримуємося позиції, що одним із найважливіших питань, які мають бути вирішені у процесі рекодифікації, є питання системи принципів міжнародного приватного права. На жаль, у вітчизняній правовій доктрині майже відсутні ґрунтовні напрацювання, присвячені принципам міжнародного приватного права, їх ознакам, системі, галузевій належності та особливостям застосування, а доволі значна кількість питань, зв'язаних з проблемами принципів відповідної галузі, не були досліджені взагалі. Немає відповіді на вищенаведені питання і у законодавстві у зв'язку з відсутністю закріпленої системи принципів у Законі України «Про міжнародне приватне право».

Водночас маємо констатувати, що серед представників науки міжнародного приватного права відсутнє єдине бачення системи принципів цієї галузі права. Проаналізуємо це більш детально.

Так, деякі вчені дотримуються підходу, згідно з яким система принципів міжнародного приватного права складається виключно з принципів міжнародного публічного права, які закріплені у ст. 2 Статуту ООН⁴ та Декларації про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 р.⁵ До таких принципів насамперед відносять:

- принцип суверенної рівності держав;
- принцип незастосування сили або загрози силою;
- принцип територіальної цілісності держав;
- принцип непорушності державних кордонів;
- принцип мирного вирішення міжнародних спорів;
- принцип невтручання у внутрішні справи;
- принцип загальної поваги прав людини;
- принцип самовизначення народів і націй;
- принцип співробітництва;
- принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань тощо.

Саме спільністю принципів вчені, що дотримуються вказаного підходу, обґрунтовують органічний зв'язок міжнародного приватного та міжнародного публічного права⁶.

На нашу думку, однозначно з цією позицією погодитися не можна, адже застосування більшості з наведених принципів (зокрема, принципу самовизначення народів і націй, непорушності державних кордонів, незастосування сили або загрози силою) у сфері приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, є вкрай незначним, що пов'язано з їхнім публічно-правовим призначенням. Однак принципи сумлінного виконання міжнародних зобов'язань, суверенної рівності держав, невтручання у внутрішні справи держави, безумовно, мають неабияке значення для сфери міжнародного приватного права. Саме співвідношення засад міжнародного публічного та приватного права, на думку М.М. Богуславського, є актуальним аспектом для вирішення проблеми екстериторіального застосування норм національного права⁷.

Варто зазначити, що запропонований вище підхід критикували В.І. Кисіль, А.С. Довгерт, зазначаючи, що принципи міжнародного приватного права як керівні засади та ідеї, які визначають зміст та спрямованість механізму правового регулювання, недоцільно розглядати в контексті міжнародного публічного права⁸. Незважаючи на належність учасників приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, до різних правових порядків, правовідносини, що виникають між ними, все ж таки ґрунтуються на засадах механізму правового регулювання, що властивий для приватного права. Це підкреслює необхідність застосування до таких правовідносин принципів приватного права. Безперечно, базисом усієї системи принципів приватного права слід вважати принцип верховенства права⁹.

Водночас враховуючи особливості правовідносин, що становлять предмет галузі міжнародного приватного права, В.І. Кисіль та А.С. Довгерт у системі принципів міжнародного приватного права пропонують виокремлювати так звані «колізійні» принципи, до яких слід віднести:

- принцип тісного зв'язку;
- принцип автономії волі;
- принцип застосування більш сприятливого права.

Серед представників доктрини міжнародного приватного права мають місце й інші підходи. Так, деякі вчені переконують, що система принципів міжнародного приватного права за метою правового регулювання, функціями та змістом зводиться до системи принципів цивільного права¹⁰.

Так, відповідно до ст. 3 Цивільного кодексу України загальними засадами цивільного законодавства є неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини, неприпустимість позбавлення права власності, крім випадків, встановлених Конституцією України та законом, свобода договору, свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом, судовий захист цивільного права та інтересу, справедливості, добросовісності та розумності¹¹.

Окрім закріплених у ст. 3 Цивільного кодексу України, систему принципів міжнародного приватного права Ю.Х. Юлдашев пропонує доповнити такими принципами:

- пріоритетність волі сторін над актами цивільного законодавства, обмеженість цієї волі лише загальними засадами цивільного законодавства та обов'язковістю для сторін положень актів цивільного законодавства, що впливає з їх змісту або із суті відносин між сторонами (ст. 6 ЦК);
- субсидіарність у застосуванні положень ЦК України до врегулювання відносин у сферах використання природних ресурсів та охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин (ч. 1 ст. 9 ЦК);
- презумпція добросовісності та розумності поведінки особи при здійсненні нею своїх цивільних прав; визнання чинних міжнародних договорів, що регулюють цивільні відносини, при наданні Верховною Радою України згоди на обов'язковість цих договорів, частиною національного цивільного законодавства України (ч. 1 ст. 10 ЦК);
- пріоритетність правил чинного міжнародного договору України, укладеного у встановленому законом порядку, перед правилами відповідного акта цивільного законодавства (ч. 2 ст. 10 ЦК) тощо.

Слід також проаналізувати позицію Л.П. Ануфрієвої, яка пропонує таке бачення системи основних засад міжнародного приватного права:

- національний режим;
- взаємність;
- режим найбільшого сприяння;
- реторсії;
- публічний порядок;
- обхід закону;
- зворотне відсилання;
- міжнародна ввічливість¹².

Дослідивши значення принципів у механізмі правового регулювання, Л.П. Ануфрієва зауважує, що національний режим, взаємність, режим найбільшого сприяння та реторсії пронизують усі види приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Водночас вони безпосередньо визначають обсяг прав та обов'язків учасників таких відносин та є базовими засадами для регулювання таких правовідносин, що підкреслює їх роль як принципів. Разом із тим публічний порядок, обхід закону та зворотне відсилання розглядаються з позиції динаміки регулювання міжнародних приватноправових відносин та особливостей застосування колізійного методу.

На думку вченої, визначальне значення в системі принципів міжнародного приватного права відіграє міжнародна ввічливість (*comitas gentium*). Будучи історичним фундаментом для правового регулювання відносин, що становлять предмет галузі міжнародного приватного права, цей принцип ще у XVII ст. розглядали як підставу для застосування (або відмови у застосуванні) норм іноземного права на території іншої держави. Вважаємо, що позиція Л.П. Ануфрієвої має істотне значення для вирішення проблеми системи принципів міжнародного приватного права.

Слід звернути увагу на той факт, що у преамбулі Закону України «Про міжнародне приватне право» не вказується ані на ознаки, ані на засади регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, а лише зазначається, що «цей Закон встановлює порядок урегулювання приватноправових відносин, які хоча б через один із своїх елементів пов'язані з одним або кількома правопорядками, іншими, ніж український правопорядок»¹³.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави однозначно стверджувати, що рекодифікація цивільного законодавства справляє прямий та безпосередній вплив на сферу міжнародного приватного права. Одним із першочергових питань, яке має бути вирішено в процесі рекодифікації цивільного законодавства, є закріплення системи принципів міжнародного приватного права. Актуальність цієї проблеми підкреслюється не лише неврегульованістю цього питання, а й відсутністю однозначної позиції представників доктрини міжнародного приватного права, що лише поглиблює окреслену проблему. Дотримуємося підходу, що легальне закріплення системи принципів міжнародного приватного права у Законі України «Про міжнародне приватне право», здійснене у процесі рекодифікації цивільного законодавства, є логічним кроком, що матиме наслідком вдосконалення механізму правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, та дотримання принципу верховенства права та правової визначеності як його елементу.

¹ Довгерт А.С. Рекодифікація Цивільного кодексу України: основні чинники і передумови для старту. *Право України*. 2019. № 1/2019. С. 27–41.

² Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Рекодифікації цивільного законодавства в контексті інтеграції України у правовий простір ЄС. *Часопис цивілістики*. 2019. Вип. 34. С. 6–10.

³ Про затвердження Положення про робочу групу щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України: постанова Кабінету Міністрів України № 650 від 17 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2019-%D0%BF> (дата звернення: 14.04.2020).

⁴ Устав Організації Об'єднаних Націй и Устав Международного Суда. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 14.04.2020).

⁵ Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569 (дата звернення: 14.04.2020).

⁶ Попов А.А. Международное частное право. Харьков: Ра, 1999. 219 с.

⁷ Богуславский М.М. Международное частное право. Москва: Юрист, 2002. С. 65–67.

⁸ Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С. Довгерта і В.І. Кисіля. Київ: Алерта, 2012. С. 134–136.

⁹ Довгерт А.С. Принцип верховенства права у приватноправовій сфері. Цивільне право для адвокатів. Київ, 2006. С. 243–253.

¹⁰ Юлдашев О.Х. Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти. Київ, 2004. С. 59–61.

¹¹ Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

¹² Ануфриева Л. П. Международное частное право: в 3 т. Москва: БЕК, 2002. Т. 1: Общая часть. С. 103–105.

¹³ Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.

Резюме

Грамацький Е.М. Рекодифікація та міжнародне приватне право: до питання принципів.

У статті проаналізовано роль та значення рекодифікації цивільного законодавства для міжнародного приватного права. Досліджено значення рекодифікації цивільного законодавства для вирішення проблеми принципів міжнародного приватного права. Встановлено, що основною причиною рекодифікації цивільного законодавства є необхідність підвищення правової визначеності як складової принципу верховенства права. Визначено основні підходи та позиції вчених щодо ролі, місця та системи принципів міжнародного приватного права, досліджено переваги та недоліки окремих підходів, висловлено власну позицію щодо легального закріплення системи принципів міжнародного приватного права у механізмі правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом, у процесі рекодифікації цивільного законодавства.

Ключові слова: принципи міжнародного приватного права, рекодифікація цивільного законодавства, правозастосування, принципи права, адаптація законодавства, євроінтеграція.

Резюме

Грамацький Э.М. Рекодификация и международное частное право: к вопросу принципов.

В статье проанализированы роль и значение рекодификации гражданского законодательства для международного частного права. Исследовано значение рекодификации гражданского законодательства для решения проблемы принципов международного частного права. Установлено, что основной причиной рекодификации гражданского законодательства является необходимость повышения правовой определенности как составляющей принципа верховенства права. Определены основные подходы и позиции ученых о роли, месте и системе принципов международного частного права, исследованы преимущества и недостатки отдельных подходов, высказана собственная позиция относительно легального закрепления системы принципов международного частного права в механизме правового регулирования частноправовых отношений, осложненных иностранным элементом, в процессе рекодификации гражданского законодательства.

Ключевые слова: принципы международного частного права, рекодификация гражданского законодательства, правоприменение, принципы права, адаптация законодательства, евроинтеграция.

Summary

Ernest Gramatskiy. Recodification and private international law: to the issue of principles.

Nowadays the processes of democratization, liberalization, integration of Ukraine into European and world space take place. The undisputed significance for these processes is the signing of the Association Agreement between Ukraine and the European Union. Thus,

the rapprochement of Ukraine with the European community, which has taken place in recent years, affects the sphere of private law relations, which are complicated by a foreign element – the legal relations that make up the subject matter of international private law.

Having analyzed current doctrine of international private law, the author can conclude that nowadays researchers are paying more attention to a deep understanding and study of the general provisions of this branch of law rather than to analysis of individual sub-sectors and institutes of private international law.

Nowadays recodification of civil legislation is taking place in Ukraine. The main reason for the recodification of civil legislation is to increase legal certainty as a component of the rule of law. Legal certainty demonstrates an ability of legislation to satisfy the needs of the subjects of law in the respective benefits.

At the same time some specific issues related to the recodification of civil legislation and its link with private international law have not been the subject to scientific research. In our opinion, these issues deserve special attention, as they make it possible to analyze not only the current state of private international relations, but also to forecast the prospects and changes in the field of private international law. One aspect that is worth to be discussed is the consolidation of the private international law system of principles.

The analysis of scientific points of private international law doctrine representatives gives grounds to conclude that there is currently no universal approach to understanding the system of principles of private international law. Neither private international law legislation, nor scientific approaches give clear vision of the system of principles of private international law.

It is crucial to stress that recodification of civil legislation in Ukraine has its direct impact on private international law system and its mechanism of legal regulations.

Key words: principles of private international law; recodification of civil legislation; law enforcement; principles of law; adaptation of legislation; European integration.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.87

УДК 341.1/8

Я.М. ЖУКОРСЬКА

*Ярина Михайлівна Жукорська, кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора Навчально-наукового інституту міжнародних економічних відносин Тернопільського національного економічного університету**

ORCID: 0000-0002-7797-5207

ПАНДЕМІЯ COVID-19 ТА ЇЇ МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ДЛЯ СИСТЕМИ ООН

Постановка проблеми. Пандемія коронавірусу показала, що пріоритетом для будь-якої держави є насамперед національні інтереси, а не спільні. Про існування міжнародного права, міжнародних механізмів просто забули в контексті захисту національних інтересів. Міжнародні організації такі як ООН, ВООЗ виявилися неефективними та недостатньо гнучкими й надто повільними для ефективної боротьби з сучасними загрозами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями впливу пандемії коронавірусу на міжнародне право загалом, та систему ООН зокрема, майже не досліджене, адже проблема з'явилася не так давно. Проте серед науковців, які вже зробили свій внесок: Ф. Сендс, С. Саяпін, М. Гнатовський, О. Поєдинок, Т. Короткий, Н. Хендель, З. Тропін та інші.

Формулювання мети статті. Метою статті є аналіз можливих наслідків впливу пандемії коронавірусу на систему ООН.

Виклад основного матеріалу. Система ООН – це основа універсального міжнародного правопорядку, який було створено після закінчення Другої світової війни з метою попередження виникненню схожих масштабних конфліктів та сприяння співпраці держав між собою. Система ООН включає: саму ООН, її спеціалізовані установи, МАГАТЕ, Всесвітню туристичну організацію, СОТ, допоміжні органи Генеральної Асамблеї на правах автономних організацій, що мають різний обсяг фінансової та адміністративної незалежності¹.

Пандемія коронавірусу оголила всі проблеми та недоліки у функціонуванні й ефективності цієї системи. Враховуючи, що коронавірус розпочався з Китаю, а Китай головував в березні 2020 р. в Раді Безпеки, Китай засідання РБ ООН не скликав. І це при тому, що ВООЗ, яка є спеціалізованою установою ООН, визнала вірус пандемією 11 березня 2020 р. На той момент у світі було вже зафіксовано понад 120 тисяч випадків COVID-19 у більш як 110 країнах, а кількість летальних випадків перевищила чотири тисячі².

Засідання відбулося, але лише через те, що 9 із 10 непостійних членів ООН наполягали на цьому: Бельгія, Німеччина, Домініканська Республіка, Естонія, Індонезія, Нігер, Сент-Вінсент та Гренадіни, Туніс та В'єтнам. Позиція десятого непостійного члена РБ – Південно-Африканської Республіки – була іншою: «Мета органу – забезпечувати мир та безпеку, а не розбиратися з проблеми охорони здоров'я та економіки»³.

Беззаперечно, що основною функцією РБ ООН є «підтримання міжнародного миру і безпеки» (ст. 24 Статуту ООН)⁴, а не охорона здоров'я, але в даній ситуації пандемію можна вважати прямою загрозою безпеці не лише окремого члена ООН чи кількох членів, а міжнародного співтовариства загалом. І зважаючи на

© Я.М. Жукорська, 2020

* Yaryna Zhukorska, Ph.D. in Law, Associate Professor, Associate Professor, Vice-Dean of Education and Research Institute of International Economic Relations of Ternopil National Economic University